

# ZGODNJA DANICA.

**Katolišk cerkven list.**

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrtletja 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; ako zadene na ta dar praznik, izide Danica dan poprej.

**Tečaj XXVII.**

**V Ljubljani 22. listopada 1872.**

**List 47.**

## ***Nagovori sv. Očeta Pija IX.***

### **II.**

Nejeverniki Renan, ki je pisal zoper božanstvo Jezusa Kristusa, Sina Božjega, — tedaj pravi antikrist sedanjega časa, ta Renan neki misli na svetlobo dati novo delo, v katerem hoče dokazati, da cesar Neron je bil antikrist. Ali ni to čudno? Človek, ki taji Kristusa, pa veruje v antikrista, od katerega Kristusov evangelij prerokuje! Ta lažnjivi prerok je zdaj v Rimu z drugimi odpadniki in krivoverci — prava „gnjusoba na svetem mestu!“

Pač potrebno in dobro je toraj, da se pri toliki zmešnjavi v Rimu Kristusov namestnik večkrat oglasi in Božjo besedo oznanuje. Naj nasledva tukaj ogovor, ki so ga sv. Oče imeli 27. oktobra do 5000 Rimljanov iz oddelka „Monti“.

„Kar ste mi vi danes razodeli“, so djali sv. Oče, „in kar sem 13. t. m. slišal od Trasteverincev, vse to mi priča, da je bilo zgolj izmišljeno, kar je neki časnikar raznašal po svetu od tistega prijaznega nagnjenja predmestij „Monte“ in Trastevere“ do laške vlade. Naši sovražniki veliko govoré o tem, dela pa pričajo.

To spričuje dogodba 13. vinotoka in dogodba današnjega dne. Ti dogodbi kažete očitno, da so vaše misli res edine, toda v drugem pomenu, kakor po časnikih pisarijo; zakaj misli, ktere mi zdaj razodevate, so misli pokoršine, ljubezni in vdanosti do namestnika Kristusovega. Gospod naj vas blagoslovi za to.

Češen bodi Bog za vse to, kateri od smerti obuduje, kakor nam pripoveduje današnji evangelij. Naj bi jih obudil tisuče iz njih smertnega spanja, kakor je obudil deklico, da bi spoznali slepilo in se rešili iz vezi hudobije, v ktere so jih hudobni zavezali. Bog bodi hvaljen! —

O da bi pač vsi poslušali glas Gospodov in vstali iz svojega dušnega spanja!

Zdaj pa pomislimo evangelij današnjega dne. Hči predstojnikova shodnice je bila umerla. Šli so po Zveličarja, ter ga prosili, naj bi položil roké na njo, da oživi. Gospod je prišel in rekel: Deklica ni mrtva ampak spi. Tedaj so ga zasmehovali in rekli: Ta je lepa, deklica spi? mrtva, mrtva je!

Tudi zdaj preljubi sinovi, zasramujejo kar je naj svetejšega; posmehujejo se cerkvenim služabnikom, verskim skrivnostim, celo najsvetejši osebi Jezusa Kristusa samega. In zakaj to? Živalski človek ne razume, kar je Božjega Duha. (Animalis homo non percipit, quae sunt Dei spiritus.) Živé kakor živali in nič ne vedó o tem, ker se tiče Boga in duše.

Dosti! Ali kaj nam je v tih okolišinah početi? Moliti moramo, ne da bi mrtvi, temuč da bi zaspenci vstajali ter bi zamogli vsi reči: Ego dormivi et surrexi, et Dominus suscepit me: ego dormitavi et soporatus sum, et Dominus suscepit me. (Spal sem in sem vstal, in Gospod me je sprejel; spaval sem in sem zaspan bil, in Gospod me je sprejel.) To-to moramo storiti: moliti moramo k Gospodu, da bi vsi spoznali žalostni stan, v katerem se nahajajo, da vsi moč zadobé, iz smertnega spanja vstati.

Dobro vém, da jih bo veliko vstalo na Gospodov glas; pa veliko jih bo tudi serce zaterdilo, kakor naklo. Na tih srcih se bodo sicer slišali udarci jeze Božje, pa bodo vendar ostale terde. To je največi kazni, katero Bog človeku zamore poslati na tem svetu.

Dobro vém analo je upanja, da bi tisti vstali, kateri zdaj pravijo: Največi dogodba našega časa je pogin posvetne oblasti papeževe. Dobro vém, dabo do težko vstali tisti, ki pravijo: Mi smo v Rimu in tū bomo ostali. Tim odgovorim: Da ste v Rimu, je dogodba, ki jo je Bog pripustil, in mi vsi to spoznamo. Kar pa se tiče tukaj ostati, (Dolgi, živi klici: „Vi, sv. Oče, ste naš kralj! Bog živi Pija IX.“ — Dolg prenehlej) . . . kar zadeva prihodnost pravim, je v Božjih rokah; kazni Gospodove na tem svetu pač ne terpe večno. (Zopet dolgo prenehanje, klici.)

Sv. Oče dajejo znamenja, da naj se vmiré, in ko se jim to pogodi, nadalje govoré:

Ni pa danes moj namen, od časne oblasti govoriti: veliko veči in imenitniši oblast je, namreč duhovna. Zoper to oblast merijo vse pušice brezbožnih, ter jo hočejo uničiti, pa je nerazdirljiva in se ne bo razdajala.

Kam merijo? Hudo mi dé, ker moram zmiraj govoriti od nadlog, ki nas obdajajo. Kam drugam meri derhal grešnikov in grešnic, tiskarstvo, prostozidarstvo, brezbožnost, kakor na to, da bi duhovno oblast razdjali? Kakšen namen imajo vedne preganjanja Bogú posvečenih devic, ktere preganjajo iz njih samostanov, grabljenje skoro vsih samostanov v Rimu, naj si že bo za kak licej, za kako bolnišnico, sirotišnico ali vojaške sole? Nobenega družega ne, kakor da bi duhovno oblast razderli, ktera se pa ne da razdreti.

Poglejmo na drugi kraj. Kaj se je te dni zgodilo v glavnem mestu keršanstva? Koliko pohujšanje so morali gledati angeli varhi tega mesta? Mož, kateri napolnuje Evropo s svojim bogokletstvom (Renan), je prišel v Rim, on, ki taji božestvo Jezusa Kristusa.

Tega moža slavijo listi kakor slovečo osebo, kakor kinč svoje domovine. Povabljen je v družbo in gledati moramo, kako si dva bivca semešni v roké segata, in se prav divjaško, nespametno in nespodobno razveselju

jeta, kar sta se soznanila in tako pred vsim svetom svojo nesramnost in brezvesnost razkazujeta.

Vse to na to meri, duhovni oblasti vojsko napovedati; pa ta oblast je nerazrušljiva, rečem v tretje. Kaj pa je nam početi? Serčnosti ne smemo zgubiti. Priporočimo Bogu posebno slabotne. Premišljuje vesoljni svet; pogledajte po vsi Evropi! Tukaj molijo, tam opravljajo božje pota, cerkve se napolnujejo z bogoljubnimi verniki; tu se ustanovljajo nove naprave in družbe, da se dobri oserečujejo zoper brezbožnost. Tam vidimo škofijstvo, ki je postalo zgledovanje Bogu, angeljem in ljudem, ker stanovitno brani resnice in pravice naše svete vere.

Serčnost tedaj, stanovitnost, poterpežljivost! Prišel bo čas, ko se bo Bog nas spomnil.

Vém, mi stojimo ob rekah babilonskih (super flumina Babylonis), ob bregovih rék, ktere se razlivajo v naturnem in duhovnem pomenu, da vedno bolj razodevajo jezo Božjo zavoljo naših grehov. Vkljub temu moramo vender vedno upati v sereu, da vse to bo minulo in Bog se nas bo spomnil.

Da pa ohranjamo moč, sredi med tolikimi težavami stanovitni ostati, kličem k Bogu, naj nas blagoslovi, naj nam z blagoslovom navdá moč, da se ustavljamo, ne z mečem, ampak z molitvijo, ne s topovi ampak z dobrim zgledom.

Moj Bog, blagoslovi tega Svojega starega namestnika (silno ginjenje), kateri je na tem svetu, da tvoje pravice brani. Jez sem sodelavec Najvišega (Ego sum cooperator Altissimi), podpiraj me toraj s svojo močjo!

Blagoslovi to ljudstvo, te deržine, ki so krog mene zbrane. Ta blagoslov naj se razlije po vsi zemlji. Otroci moji, Bog Vas blagoslovi, in ta blagoslov naj vam podeli moč in serčnost, da stanovitni ostanete v keršanskih čednostih vse dni svojega življenja. On Vas pozivljaj. To Vam vošim z roke Božje. Blagoslovi Vas Oče in daj vam moč; blagoslovi Vas Sin, in daj vam modrost; blagoslovi Vas sv. Duh, in daj vam luč, da v miru dokončate svoje dni. Benedictio Dei itd.

## VIII. Križ — zastava prave svobode.

(Dalje.)

Poleg nauka brezbožne ali pogsanske modrije človek nima večih pravic nad katerokoli drugo pozemeljsko zver. Ako se toraj prosto sme za golo sredstvo vpotrebovati zver nerazumna, zakaj ne bi se ravno tako prosto za samo sredstvo vpotrebovati smela zver razumna t. j. človek, ki se nič drugače ne loči od zveri razum s tem, da ima nekaj več razumnosti v sebi? Po tem brezbožnem nauku se kaže robstvo celo dosledno in naravno. Pa dejmo, da ima človek med zvermi edin za svojo osebo neko predpravo in neko večjo oblast nad zverinami: ktere nagibe more pač dati modrija brezbožska ali sploh nekeršanska, tudi tolikanj hvaljena Hegelova, da bi véstno pripoznaval pravice družega človeka, narod, država? Skezá li k temu že postava človeška ali deržavna brez postave Božje? Skezá li k temu že strah pred ostrimi kaznimi časnimi brez ljubezni do Boga in do bližnjega, brez strahu Božjega? Ne, nikdar ne! Po vseh teh modroslovnih osnovah, nasprotnih nauku svetega križa, je človek in tudi narod popolnoma pripuščen neomejeni oblasti močnejšega; močnejši, bodi si to človek ali narod ali deržava, v človeku vidi in ceni le žival in v narodu le čedo ali kerdelo in ako gleda s premodrimi očmi Hegelovimi, kerdelo umerljivih slabotnih „polbogov“; kadarkoli zahteva njegov dobiček ali vladoželjnost ali pozemsko blagostanje, kar mu je poglavitno, brez pomislika druge ljudi ali tudi narod vpotrebuje in obrača po svojih načelih za golo sredstvo in orodje. In kdo ga prepriča, da dela grozno krivico?

Kdo prepriča silnega leva, da krivico dela drugim slabšim zverem, kadar se hoče nasititi z njih mesom ali njih kervjo? In ko bi ga tudi mogel prepričati, se bo li lev za to kaj zmenil? Nič, prav nič! Po tem nauku vlada le pravo pesti, ki zatara vsaktero svobodo; tu je človek človeku volk, narod zoper narod; lastni dobički, ljudem edino in določno geslo; po lastnem pridu ravna evropske vlade svoje vladarstvo, kar kaže, kakošen je sedanjí čas.

Nauk svetega križa pa kaže, da je človek več kot pozemeljska žival, da je stvar Božja in po Božji podobi, da ima viši poklic, mimo vseh žival veliko večjo ceno in dostojnost, da se je za njegovo rešenje sam Sin Božji včlovečil in terpel kot Bog in človek skupaj naj grozovitniše muke; le nauk svetega križa daje človeku nerazrušljive pravice ter veleva svete dolžnosti; edino s križa se svéti nam svetost pravice Božje, ktero žaliti nihče brez kazni ne more; edino nauk svetega križa tudi človeško postavo in pravice, kadar ne nasprotvajo postavi Božji, posvečuje in s pečatom svetosti poterjuje; le v nauku svetega križa je sužništvo in vsaktero robstvo krivica in gnjusoba pred Bogom; prava svoboda pa je veselo znamenje pravih „otrok Božjih“. „Za veliko ceno ste odkupljeni, nikarte biti sužnji ljudem.“

Po tem takem se ni čuditi, da ne hvaljena svobodomiselnost starodavnih Gerkov in Rimljanov, ne premodre vstanove naj boljših zakonodateljev starega sveta, kot Solona, Likurga in Konfucija, ne vsa modrost naj slavnějšíh modrijanov in govornikov poganskih, kot Sokrata, Platona, Aristotela, Demostena in Cicerona ni bila v stanu odpraviti gerdega robstva ali s uženjstva s tega sveta; ta slava je prihranjena bila edino učenju svetega križa. Z zmago svetega križa so premagane ali razrušene bile sponse gerde sužnosti in obhajala je svoje zmagoslavje svoboda posamesnega človeka kakor tudi celega naroda.

Sicer se v prvih letih kerščanstva pri človeški slabosti in dobičkoželjnosti stan sužnosti ni dal koj in popolnoma odpraviti; mnoge vstanove in razmere pogsanske s svojimi krivičnimi postavami vred prešle v deržavo keršansko: vendar je vsejano seme svetega križa blagodarno delovalo že v prvih stoletjih kerščanstva. Kakor spričuje cerkvena zgodovina, so mnogi pobožni kristjanje svojim sužnjim iz ljubezni do Boga in do bližnjega dali ali popolnoma svobodo, ali pa so z njimi odtlej ravnali pravično človeško, miloserno spoštuje njihove pravice do življenja, premoženja in osebné svobode. Lepo govori v tem oziru papež Gregor Veliki: „Ker je Kristus prišel na svet, da bi iz sužnosti greha osvobodil nas, se spodobí, da tudi mi svobodo damo tem, ktere nam je človeška postava (t. j. nepravilna poganka) kot sužnje dala v oblast. Tako je kupčevanje s sužnjimi in robstvo polagoma in brez posebnih deržavnih prekucij ginilo in do cela zginilo v Rimu in v rimski deržavi sploh; ostalo je nekaj časa še v novi deržavi Frankovski. Prikazala se je zlasti močno ta napáčnost, kadar so v novo iznajdeni Ameriki lakomni Španjolci in Portugalci loviti jeli uboge Indijane, domorodne prebivavce amerikske, in skorej potem Zamorce ali Murine afrikske devali v sužnost ter z njimi kupčevali. Proti temu hudobnemu počenjanju je mogla dolgo in hudo se vojskovati sveta cerkev, ktera je naposled tudi zmaga ter po vseh deželah kerščanskih odpravila sramotno sužnost človeško. V tem blagem in bogomilem boju pod zastavo svetega križa sta se razun mnogih izverstnih govornikov, prijateljev in misijonarjev katoliških, naprej skazovala redovnika Janez z Matej in Feliks Valois, ktera sta v 12. stoletji vstanovila poseben cerkven red v odkupljenje ubogih sužnjev, kteri je potrjen bil tudi od rimskega papeža in imenovan red presvete Tro-

jice. „Kakor sta pobožna vstanovnika, tako so tudi udje tega reda po vseh keršanskih deželah zbirali radovoljne darove v ta namen, da so kupovali oboge od lakomnih kupcev ter jih spušali proste ali svobodne. V Ameriki so se skazovali s tem mnogi katoliški misionarji, zlasti De las Casas Montesina in sploh družniki reda Jezusovega. Izmed rimskih papežev so Leon X., Pavel III., Urban VIII., Benedikt XIV., pod ostrimi kaznimi cerkvenimi prepovedali sužnjevanje ali robstvo. Papež Gregor XVI. je enako prepovedal sužnost človeško krepko razkazovaje, „da je Gospod Bog človeka stvaril za svobodo in toraj ni dovoljeno iz nečimerne dobičkarije človeka devati v sužnje spone ter ga oropovati svobode.“

Tako gre edino nauku svetega križa hvala, da je po vsem keršanskem svetu gerda sužnost odpravljena in da sedaj vlada le po deželah, ktere se v temotah poganskih pogreznjene ustavljajo še nauku svetega križa.

Na mesto te telesne sužnosti je po keršanskih deželah evropejskih nastopil stan, ki je bil velikrat podoben pravi sužnosti. Bilo je to neko podložništvo z gospostvom, ktero je nastalo naj prej pri germanskih narodih, pa je prišlo potem tudi v bližnje dežele, v Francosko, Ogersko, do Čehov, Poljakov, Rusov i. t. d. Podložniki sicer niso bili brez osebne svobode; le nekatere dni so morali delati svoji gosposki. Prilastili so si pri ti gospodje posebne pravice, celo sodnijo nad podložniki, in ker so v deželih zborih le oni imeli vladarstvo, so popolno oblast prisvojili si nad podložniki ter so dostikrat ravnali z njimi kot s svojim posestvom, po volji jim prostost obmejevali, davke in tlake napovedovali tako, da se njihov stan ni veliko ločil od stanu nekdanjih telesnih sužnjev. Da je tedaj nauk svetega križa nauk božje pravice in prave ljubezni do bližnjega spet pomagal, kdo more tajiti? Glasil se je v cerkvah in šolah, in kakor gorušično zerno ni mogel ostati brez vspéha. Res je, da v tedanjih surovih časih ubogi tlačani in podložniki, ktere so razun lastnih gospodarjev terli ali stiskali tudi razni deržavni vradniki in služabniki, skoraj nikjer drugej niso mogli dobiti tolažbe in pomoči kot v božjem nauku svetega križa in v milostinjah svete cerkve, ktera vsem nečloveškim trinogom in krivičnikom proti z božjo kaznijo, z božjim maščevanjem. „Gorje nezbožnemu, hudo zanj, ker po delih njegovih rok mu bo povernjeno. — Gospod bo prišel v sodbo s starašini svojega ljudstva in z njegovimi poglavarji. Zakaj zatirate moje ljudstvo, in ubožnim razbijate obraze, pravi Gospod Bog vojskinih trum?“ Izai. 3, 11-15. „Jaz sem pričakoval od njih, da bodo stavili svojemu ljudstvu (svojim podložnim), kar je prav, pa glej, storili so mu krivico; da bodo človeški in pravični z njim ravnali, pa glej, nastalo je vpitje.“ Izai. 5, 7. — Koliko takih nečloveških trinogov se je po nauku svetega križa spremenilo v krotke jagnjeta in bili so potem svojim podložnim ljubeznjivi dobrotniki in pravični očetje. In skušnja kaže, da le tisti gospodarji so čislali pravice in svobodo svojih podložnih in so po očetovsko ravnali z njimi, kteri so pridno obiskovali cerkev in v serce sprejeli nauk svetega križa. Taki gospodarji so zidali po svojih velikih posestvih poznej kapele in cerkve, šole in samostane; o draginji ali lakoti so dajali podložnim semena in kruha, in so si na vso moč prizadevali olajšati jim njih težki stan. Nauk sv. Križa je pripravil tudi kerščanske kralje, cesarje k temu, da so po pravičnih ljudomilih postavah vredili razmere med grajščaki in podložniki. Po tem nauku se je zgodilo, da je Marija Terezija dala postavo za Ogersko, po kteri se je vravnala razmera med gospódo in kmetom, in je ta reč popolnoma vredila se pod Ferdinandom dobrotljivim. Tako se je odpravila

tlaka tudi po drugih deželah keršanskih, nasprotna kakor nekdanja telesna sužnost nauku in božjim resnicam svetega križa. (Konec slédi.)

## **O spreobračanju Turkov v Damasku.**

### **III.**

Pismo od 29. sušca 1872 do varha Božjega groba v Jeruzalemu naznanuje dalje o spreobrnjencih iz mahomedanstva tako le: Naznanjam Vam zanimivo novico od naših spreobrnjencev. Popréd Vam zato nisem o tem nič pisal, ker nisem mogel popolnoma verjeti; zdaj pa, ko sem vse natanko preiskoval, mislim, da že morem to za resnico imeti. Naj jo povem k Božji časti in v spodbudo vernih.

Ker so se ti spreobrnjenci od tistega dné, kar so bili prvič pri meni, kazali verne in stanovitne kristjane, sem se zelo čudil in sem si mislil: ti so gotovo od Boga prejeli prav posebno milost. Po velikoletni skušnji sem se namreč prepričal, da jutranjci imajo neko skorej prirojeno nestanovitnost. Zató sem se z veliko previdnostjo prizadeval misli tih spreobrnjencev spoznavati, ako bi bilo mogoče, da najdem neposredni vzrok njih stanovitnosti. Pa kako sem se začudil, ko mi eden izmed njih govori, da v kratkem bodo pregnani, in ob enem podobno besedam evangelija, ktere so Samarijani Samarijanki govorili. Jan. 6, 42. In so rekli ženi: „Ne verujemo več zavoljo tvojega govorjenja; zakaj mi smo ga sami slišali in vemo, da je ta res Zveličar sveta.“

Ne verujemo samo zavoljo Vašega nauka in katekizma, temuč tudi ker se je naš Gospod Jezus Kristus ponižal nas večkrat obiskati in podučevati, in tako tudi blažena Devica (Marija); in pristavil je: „Kako bi bilo mogoče, da bi bili tako lahko kristjani postali, ko bi ne bilo teh čudežev!“ — Nisem sicer veliko štel na to pripovedovanje in kratko malo tudi verjel nisem: vendar sem se zderžal jim o tem kako razsodbo izreči. Ali med tem me je vedno bolj gnalo to reč dobro preiskati, da zvem ali je le goljufija ali pa so resnične prikazni in razodenja; zakaj mislil sem si — Božja roka ni prikrajšana — in to bi ne bilo pervikrat, da je Bog to storil pri ljudeh, ki imajo dobro voljo in so stanovitni v molitvi.

Sv. Pavel sam je bil v tem mestu spreobrnjen brez poduka in spodbudnega branja; marveč tisti Savel, ki je bil tako vnét preganjavec kristjanov, je bil tukaj od Jezusa samega spreobrnjen; zato se je moglo s toliko veči pravico misliti, da je bila božja volja te spreobrnjence po posebni poti razsvetliti, ker kakor sem pozneje zvedil, l. 1860 niso kristjanov preganjali, temuč so jih še celo branili ter da noben kristjan, kteri je bil v njih oddelku, ni bil umorjen.

Ubogi novinec Saleh, kteri mi je pripovedoval omenjene prikazni Jezusa Kristusa in blažene Device, je bil malo ur potem vjet in zapert ter kmalo potem z drugimi pregnan iz mesta. Jez pa vse te reči nisem mogel pozabiti med njih preganstvom, ki se zdaj terpi. Torej sem štiri spreobrnjence, berž ko se je našla lepa prilika, posebej izprašal, in glej, vsi so enako dopovedovali: Pravili so, da so pet mesecev vedno prosili Gospoda, naj bi jih razsvetlil, da bi mogli spoznati pravo pot zveličanja. Bili so stanovitni v tej molitvi po več ur na dan in včasi tudi po celo noč, in zbiralo se jih je po 25, celo po 40, in še več. Ko so že velik del noči premolili, so zaspali proti jutru in Gospod se jim je razodel, vendar tako, da ni nobeden vedil kar se je drugemu dogodilo. Ko so se pa zbudili, je vsak pripovedoval svojim tovaršem, da je vidil Jezusa Kristusa, in vsi so odgovorili: „tudi jest sem ga vidil!“ — V ti prikazni jih je Gospod potrdil in spodbudil, da naj nadaljevajo, kakor so začeli in bili so tako polni veselja

in hvaležnosti, vere in ljubezni, da so hotli iti ven in v mesto oznanovat, da je Jezus Kristus Bog. Pripovedovali so tudi, da se jim je bila drugikrat z Jezusom prikazala tudi Marija, ki je jim slovesno rekla: „Ta moj Sin Jezus je resnica, in to je trikrat ponovila.“

Posebej pa je vredno, da se razglasi čudovita dogodba, ki se je doveršila z enim teh novincev, mladenčem kakih 32 lét, kteremu je bilo pred imé Ahmad Essahar. Ta mladenec je bil vojak in se mu je bil že z drugimi prikazal Odrašenik s svojo presveto Materjo. Ko je bil nekega dne z drugimi vojaki v vojsnici in je v nekem kotu molil, se mu prikaže Gospod in mu reče: „Ali veruješ v mene, jez sem Jezus Kristus“. In mladenec odgovori, kakor sleporojeni v evangeliju: „Gospod, kar sem Te pervikrat vidil, sem vedno v Tebe veroval“; in ga je molil. Gospod pristavi: „Ti ne boš pri vojaki ostal, ampak boš prost domu šel“. Mladeneč odgovori: „Kako se bom pač mogel oprostiti?“ „Zato bom jez skerbel“, je odgovoril Gospod. Bil je mladenec v nekakem zamaknjenji in je začel v vojsnici neprestano klicati: „Jezus Kristus je Bog!“ — Vojaki priskočijo, ga zmerjajo, mu z rokami usta maše, drugi so mu perst tlačili v usta; on pa je neprenehoma klical: „Jezus Kristus je Bog!“ Mislili so tedaj, da se je zmešal ali da je, obseden, in so mu djali veliko verigo krog vratú, rók in nóg.

Tako vključenemu se Gospod zopet prikaže in ukaže mu, naj verigo razterga. Mladeneč je odgovoril: „Kako jo bom raztergal, sej je železna“; ali Gospod mu še reče: „Raztergaj jo“, in raztergal jo je, kakor da bi bila iz voska. Nato so ga vkljenili z drugo verigo; toda pretergal jo je ravno tako. Častniki so nad tem stermeli in naznanili polkovniku, kateri mladenca pred se pokliče, ga posvari, mu žuga, ter ga zmerja z bedakom in obsedenim. Mladeneč odgovori, da ni bedak, pač pa kristjan. Nato ga da na novo vkljeniti v verigo in v ječo odpeljati, in ukaže mu nič jesti ne dati. Mladeneč pa je raztergal nele tó, ampak še tudi četrto verigo. Vojaki so ostermeli s temi dogodbami in zbežé, in vikši častniki se ne upajo ga več vklepati, temuč hočejo ga domú odpraviti; pa tega niso smeli brez pooblastenja iz Carigrada. Pišejo toraj v Carigrad, dobé pa za odgovor zapoved, naj mladenca v Carigrad odpravijo. Posljejo ga toraj tje z obilno stražo, in da bi bilo še bolj gotovo, mu vklenejo še roke v lesene skopce, kakor je pri Turkih navada.

Ko pa pride v kraj, ki ga imenujejo Dimas, in je kake tri ure od Damaska, pride v prvem mraku preblazena Devica (Marija) z nebés, odpre vrata sobe, v kateri so ga strazili, in stare oklepe z njegovih rók; prečudno rešeni mladenec pa se verne sam v Damask nazaj in se skaže pri gosposki. Le-tá ga vnóvič odpravi v Carigrad, pa nevkljenjenega, in le en sam vojak ga je spremljal. V Carigrad pride, peljejo ga pred vojaški vrad, pridejo zdravniki in, nevedé kakó, ga za zmiraj poslové. On pa je zdaj doma in obljuba ali prerokovanje Jezusa Kristusa se je spolnilo.

Ponavljam še enkrat, da Vam, prečastiti Oče, zato nisem hotel poprej tega pisati, ker sem se bal, da bi ne bil goljufan. Ker sem pa posamezne tovarše tega mladenca večkrat izpraševal in v njih dopovedovanjih nisem naj manjšega nasprotja našel, v glavnem to za resnico imam, toliko bolj, ker so tudi taki poterjili, ki so vpričo bili. Po vsem Damasku vedó in verujejo to dogodbo, in kedar so Turki tega mladenca vidili, so rekli: „Ta je tisti vojak, ki je verige raztergal“.

Zdaj skušam z lastnimi očmi viditi raztergane verige, in če je moč, tudi kak kos od njih dobiti. Kar se tiče drugih novincev, jim je vlada vnóvič žugala, zato so se zderževali v shodih zbirati se. O unih, ki so

v terdnjavi Kanak-Kata, ne moremo nič zvedeti, pa njih družine, 92 oséb, so v veliki revšini, zato jim pomagajo tisti novinci, ki so še prosti, in tudi jez jih podpiram, kolikor morem.

Bivam i. t. d.

Fr. Emanuel Forner,

franciškan sv. dežele, latinski fajmošter v Damasku.

(Dalje nasl.)

## Berite!

Čudite se, kako otročja ljubezen tudi jekleno očetovo serce omeči.

Garabed — kar se tolmači Kerstnik — s primkom Aslanijan je sin premožnega armensko-razkolniškega očeta v Adanu, glavnem mestu v Ciliciji. V svoji deržini in v šoli, v katero je bil še prav mlad odpravljen, o katoličanih ni slišal druge sodbe, kakor zavidljivo černjenje zoper nje kakor zoper neprijatelje prave vere. Kakor so pa katoliške šole povsod naj bolji, tako tudi tam. Zarad nevednosti razkolniških učiteljev je bil oče primoran, štirinajstletnega nedolžnega mladenca dati v katoliške šole svojega mesta, zakaj ljubil ga je in zato mu je hotel oskerbeti bolji omiko.

Ondi je slišal mladi Garabed resnice naše sv. vere, in nise mogel dosti načuditi jasnemu učenju ravno tako, kakor krivim mislim, ktere imajo o katoliški cerkvi, in so mu bile vcepljene v njegovi odreji. Ravni in pravični njegov um, kakor tudi čisto, bogaboječe njegovo serce se ni moglo sveti resnici dolgo vpirati. Po mnogih gorečih molitvah in hudi znotranji vojski je pribežal k armensko-katoliškemu duhovnu, ga prosi in močno zahteva, da naj se sme zmoti, v kateri je do zdaj živel, odreči se in prestopiti v naročje prave cerkve.

Duhoven ga opomni na nevarnosti, ktere mu grozé, popisuje, kako ga bodo dosednji soverci preganjali, mu pojasni, kako se je bati, da ga oče izloči iz dedovine, morebiti celo prežene. Toda od sv. Duha razsvitljeni mladenec se ne dá z ničimur ostrati in serčno pri tem ostaja, da je pripravljen za Boga vse zapustiti, vse preterpeti. Duhoven poslednjič prepričan, kako odkritosrčen, stanoviten, celo junaški je njegov sklep, in kako korenito je podučen v sveti veri, ga pelje k altarju Matere Božje, pred katerim je tako pogosto in stanovitno molil, in v solzah veselja se topečega sprejme v katoliško Cerkev.

Toda zdaj je nastala za mladega borivca ostra poskušnja in vojska. Lastni oče nežnega sinčka položi in pripne sam na klop, in dá mu po turško toliko udarcev na gole noge, da mu najpervo otekó, potlej se razpoknejo, ter kri iz njih lije. Stanovitno in molče kakor jagnjič terpi mladi spoznovalec in še izgovarja očetovo trinoštvo, rekši: „Moj oče so dobri; ljubijo me, ako z menoj terdo delajo, je to zató, ker me hočejo k veri prisiliti, ktero revež sami za pravo imajo“.

Med temi in takimi mukami, ki so se večkrat ponavljale, se je tolažil z mislijo, da bode kdaj duhoven. Čez dva mesca je dosegel katoliški duhoven, da je bil Garabed rešen iz neusmiljenih očetovih rók. Prišel je v Bsomar na Libanon k armenskemu patrijarhu, kateri je mladenca očitno obdarovanega z milostjo Božjo, poslal v Gazir\*) v nadaljni uk, ker po pravici se je od njega nadjal vsega dobrega. Dijaki Mongré-skega semenišča na Francoskem so prostovoljno naredili sklad za njegovo nadaljno izobražanje. Postal je lepoticje svojega vstava, veselje in ponašanje svojih učiteljev, ter je poslednjič srečno bil mašnik posvečen.

Pervi sad njegove molitve, terpljenja in svete darežljivosti je bilo spreobrnjenje ene njegovih sester,

\*) Gl. „Popotvaje v Sveto Deželo“ str. 327—334.

trinajstletne deklice, ktera se je po njegovem zgledu vernila v naročje sv. Cerkve. Ali tudi ta je dosegla to milost, da je za svojo vero terpela, kakor brat, in zopet je bil njen nečloveški oče sam njen trinog. Rahlo-čutno deklico, svojo lastno hčerko, je privezal k stebri, in pretepel jo do kervi; ona pa je tiho terpela; kakor svete gospodičine prvih časov sv. Cerkve.

Toda molitve, ktere sta sinček in hčerka, tako obilno z božjo milostjo obdarovana, opravljala za svoje starše Bogu, niso ostale brez koristi. Garabedov oče, kateri je v prvo sinove liste zaverljivo z nogami tepal, se je potlej omečil, poslednjič jih je celó s svojimi solzami močil, in žalovaje nad svojim poprejšnjim zaslepljenjem se je vernil v naročje sv. Cerkve . . .

Garabed Aslanijan zdaj z velikim blagoslovom dela med svojimi rojaki; l. 1870 so si ga bili izprosili za duhovnega oskerbnika prebivalci mesta Sis, bivšega patrijarhovega sedeža, kjer je v kratkem času 400 družin pripeljal v naročje katoliške Cerkve.

### **Potrebna vravnava bogoslovskih nauk v sedanjem času.**

Primorski škofje so do c. k. ministerstva za bogočastje in nauke poslali spomenico, ktera pretresuje in nasvetuje pomočke, kako bi se odvernilo izmertje katoliškega duhovstva, ktero žuga zlasti v Primorskih škofijah, ako bode tako dalje šlo. Nekoliko obširniši dokument bomo skusili tako dopolno tukaj posneti, da ne bode kaj tehtniših misel izpuščenih.

Očitno je dokazano, pravi spomenica, da v 4 letih se je število bogoslovcev tako zmanjšalo, da prav v kratkem dušni pastirji izmerjô, ako se ne oskerbi za izgojo bogoslovskih novincev. Tako je teržaško-koperska škofija v šolskem letu 1872 imela le samo 27 klerikov v vsih 4 bogoslovskih letnikih, in vendar se šteje, da vsako leto počez se potrebuje 12—15 novih dušnih pastirjev. Zato je tudi za omenjeno škofijo vstanovljenih zalog za 50 bogoslovcev. V enacih žalostnih okoliščinah so vse škofije goriške cerkvene okrajine. Za leto 1872—73 se pa kaže še bolj žalostno, ker nič ali pa le malo zmožnih prosivcev se za sprejemo glasi.

Deržavni vladi menda to ne bo vnmara, ako stan duhovstva sčasoma izmerje, ali pa če bo vsaj premalo duhovnov za dopolnovanje duhovskih služb. Zakaj pri vsi zamaknjenosti v zgolj časne koristi sedanjega časa se mora vender vera spoznati za naj boljši ljuško odgojivko, ker le na vero se zamore zastavljati čista nrvnost (čedno življenje), pravo domoljubje in občinski red; in kjer ni vere v Božjo kaznovalno pravico, tam tudi človeška pravica občinstva ne more obvarovati pred hudodelniki in tolovaji. To pač spoznajo tudi gosposke, ker skerbé za vstanovo dušnih pastirjev po očitnih jetnišnicah, in nedavno so zadevne duhovne pastirje prosile, da naj bi sprejeli podučevanje keršanskega nauka tudi pri taci, ki jih c. k. okrajne sodnije zaperte imajo.

Ako tedaj brez verske ljuške odreje občinski red ne more obstati, in je obstoj deržav v nevarnosti; ako se sploh brez vere tudi nikakoršen časni blagor vstanoviti ne mora, je neodpustljiva in silna potreba, da se skerbi za obstoj verskih naprav, in kdor hoče namen doseči, mora tudi na to misliti, da se poišejo in pridobé potrebni pomočki.

Eden vzrokov, zakaj da se mora zlasti po avstrijskem Primorji z žalostjo viditi, kako je primanjko vanje duhovnov in prihodnjih dušnih pastirjev čedalje večé, izvira iz vojaške postave od 5. grudna 1868, kar so škofje goriške cerkvene okrajine v preponižnem po-

jasnjenji 16. mal. travna Njih c. k. Veličanstvu vdano razložili, in česar vgodne določbe zaupljivo pričakujejo. Toda nadaljin še globokeje segajoč zaderžek, da se ne morejo pridobivati zmožni in poklicu zvesti novinci za duhovski stan, tiči v pomanjkanji primernih pripravljavnih nauk v vstopu v bogoslovsko naprave.

Po sedanji naučni osnovi se novinci za duhovstvo v bogoslovski oddelek še le sprejemajo, kadar so osemletni gimnazijski tečaj dobro doveršili. Ta dolgoletni gimnazijski tečaj veljá tudi za prednauk za pravniške in zdravniške študije na vseučiliščih; le za realnoznansko, tehniško in vojaško oliko se drugačna priprava tirja, ki je nekoliko razločna od gimnazijske. Ni tajiti, da na gimnazijah mladenec dobí splošno pripravo, ktera ga stori zmožnega, da se zamore vsacega višega strokovnega nauka lotiti z dobrim nasledkom, ker z jezikoslovnimi vedami, z zemljeznanstvom in zgodovino, z naravoslovjem, matematiko in fiziko si je pridobil podlago, na kateri sloni vsako nadaljno izobraženje, in tudi v veroznanstvu je bil toliko podučen, kolikor je k čednemu življenju neogibljivo potrebno.

Prašanje pa je, če je celi osemletni gimnazijski tečaj tudi neogibno potreben za podlago naslednjih bogoslovskih nauk; ali če ne mara sedanja gimnazijska zistema ni mladenškemu poklicu k bogoslovskim strokovskim naukom še zaderžljiva, v posameznih primerljajih celo zamorivna? V tem oziru naj smemo opomniti, kar nasledva:

I. Škofje ne dvomijo, da za podlago vsaktere viši vede je potreben poduk v jezikih, v zemljepisji in zgodovini, v naravoslovji, v matematiki in fiziki, za kar je na gimnazijah oskerbljeno; obširnost teh pripravnih nauk v na gimnazijah pa naj bi se ravnala po posebnih potrebah strokovnaške vednosti, ktera se odloči. Kar se uči na spodnjih gimnazijah, je za podlago k viši oliko nedvomljivo potrebno; na viši gimnaziji se ravno tiste tvarine učé v bolj učeni obliki in bolj obširno, in k temu pridejo še branja in razlaganja latinskih in greških klasikov, in zlasti se ne more lahko pogrešati spoznanje nekdanjih paganskih pesnikov, govornikov in modrijanov, kar se uči v prvih dveh razredih gornje gimnazije, sicer bi se moralo to drugač nadomestiti. Nasproti pa bi se utegnili že bolj vletnemu mladenču drugo, kar se z malo novimi pristavki v 7. in 8. razredu ponavlja, odpustiti pri spraševanju, ktero naj opravi, da se sprejme v višji tečaj kacega stročnega nauka, ki si ga prosto izvoli.

II. Za bogoslovsko novince se kaže potrebna ta pot o prestopu gimnazijskega učenca v viši učilno napravo, kadar je šest razredov dobro doveršil, ali ki je pri posebno vgodnih okoliščinah tudi le spodnjo gimnazijo s pohvalnim vspehom dopolnil. Okolišine časa namreč zahtevajo viši stopinjo bogoslovskega izobraženja, kakor pa se je dosihmal tirjalo: teologija se mora kakor véda proti svetni oliko v tej meri poterjevati, da se v občinskem družbinstvu kakor tudi po vseučilišnih dveranah in vsih učiliših ne bode čislala za prosto služabnico, ampak za enakoveljavno sestro, še več, za božjo oznanovalko resnice. Za to pa štirje letni tečaji niso zadosti, ker v tem času se sicer razlaga neogibno potrebno v nauku sv. pisma, dogmatiki in morali, v cerkveni zgodovini, cerkvenem pravu in pa pastirstvu, toda tvarine se kratko in malo ne izvršijo, in nauki se tudi ne morejo zadostno razširiti, ker novinci v dopolnjenih osmih gimnaznih razredih niso dobili nobene predolike za bogoslovsko vedo, temuč jih je zistema gimnazijskih študij sama navajala k malocenjenju teoloških disciplin.

(Konec nasl.)

## Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Tridnevnik v cerkvi čč. oo. Frančiškanov. V 23. listu 7. mal. travna tega leta je bila „Zgod. Danica“ naznanila, da so sv. Oče Pij IX. tudi petdesetletnik kakor brat tretjega reda sv. Frančiška Serafinskega, ker pred 50 leti so se bili v ta red zapisali. Dovolili so v ta namen tridnevnik s popolnoma odpustki za brate in sestre tega reda, kakor tudi še posebej za vsaki tistih 3 dni 7 lét in sedem štiridesetdnevnih odpustkov, in še več duhovnih dobrót, kakor je tam popisano.

Ta tridnevnik se bode v frančiškanski cerkvi v Ljubljani pričela 30. listopada, to je, v soboto pred Adventom, in terpela bode še 1. in 2. grudna. Vsak dan bo o poli petih perva pridiga in ob štirih popoldne druga; v nedeljo pa po navadi, razun da popoldan bo pridiga namesto keršanskega nauka. —

Nove maše iz reda sv. Frančiška so imeli ta mesec čč. oo. Anzelm Stembov pri sv. Petru v Ljubljani, Konstantin Luzner v Novem mestu, Innocencij Koprivec v št. Vidu pri Zatičini (vsi trije 10. listop.), in Feliks Podbregar v Šmartnem v spod. Tuhinju 17. t. m.

Cerkveno. V natisu je nova knjižica: „Marija Devica, Gospa Jezusovega presv. Serca, ali bratovšina v čast Marije Dev., ki je imenovana Gospá najsv. Jezusovega Serca. Ustanovljena je ta molitvena družba v cerkvi misijonarjev najsv. Serca Jezusovega v Issoudun-u na Francoskem, in se tudi po naši deželi močno širi, toraj bode družnikom in družnicam novo delce močno vstreglo. V bratovšino zapisuje č. g. stoljni kaplan Jan. Dolenc.

Iz Ljubljane Pisma in dopisi brez imena spisavcovega nam včasih pridejo, na ktere pa ne moremo ozira imeti, kar vsak lahko prevede, ker ne vemo, s kom opraviti imamo in kaj namenja. Vsak naj tedaj saj osebo vredniku svoje ime naznani, kdor kaj pošlje.

Tvarine za ljubljanski „Tagblatt.“ Na severu in na jugu so povodnji, viharji strašne škode naredili: tega so krivi le sami papež in jezuiti. — Na Dunaji se skor vsak dan kak liberaluh ali brezverec sam konča ali drugega ubije: in tega so krivi zgolj klerikalci in ultramontanci ali k večjemu tudi Čehi. — Neki profesor je „infam-kasiran“ zavoljo prav nesramnega življenja, in potem je postal glavni pisac nekega ravno tako nesramnega liberalnega lista („Jabelko ne pade deleč od drevesa!“): in tega so krivi sami ljubljanski in drugi jezuiti. — V več krajih je zopet gorelo te dni posebno strašen ogenj je bil v Bostonu: tega ni noben drugi kriv, kakor Pij IX. in rimski jezuiti — V Ljubljani in tudi v Kranju več ljudi, ki bi človek mislil, da so še kaj vredni, o petkih mesó je: tega gotovo ni drugi kriv, kakor papež in duhovni. — Ljubljanski srenjski svet ne more poldrugi milijon na posodo dobiti: krivi so pa jezuiti v Repnjah. — Ljubljanski „kneipensprache-zurnal“ je v svoji besnosti pisal: „da bi Rim in jezuiti tako ljudi klali, da bi se vsa zemlja od kervi kadila, ko bi imeli tako moč, kakor nekdanj: da je pisac serce, um in poštenje zapravlil, tega so sami klerikalci in domorodci krivi. — Tagblatt pravi, da on takrat „žegnuje“, kadar na 2—3 straneh svojega lista vse hudobije in pregrehe na papeža in katoliško duhovstvo zvali: da pa list, ki se štuli za organ „mestne inteligencije“, tako prismojeno rohani: tega krivi so ultramontanci in jezuiti! — Tagblattarji čudeže v sv. Cerkvi ravno tako v nič devajo in zaničujejo, kakor judje: tega krivi so prav ljubljanski klerikalci. Kdor je bral, kar kolosalno brezglavnega in brezbožnega je ta list v petek in soboto bil v svoji

nezmerni sovražljivosti do katol. Cerkve načelkal, bo razumel te verstice.

Bog daj zaslepljenim fanatikarjem pamet in spoznanje! Tako divjanje, tako ostudno obrekovanje je vse več kot strahovito. Če to ni počenjanje zoper očitni pokoj, potlej ni nobena reč več.

V št. Vidu nad Ljubljano bode 24. t. m., zadnjo nedeljo po Bink. po prečast. gosp. stoljnem proštu dr. J. Pogacarji slovesno vmesten novi fajmošter, čast gospod Ant. Potočnik.

V Zagorji se je vderl obok ondi novo zidane cerkve, ki je imela že skoraj dogotovljena biti. Sténe so ostale in komisija je menda rekla, da je za kaci 8 tisuč gld. škode. Podšlo je eno žensko, kakor pravijo.

Tudi v Železnikah se je bilo pred več tedni nekaj sprednjega zidu poderlo; vendar škoda ni bila ravno tolika.

S keršanskega stališča moramo to opomniti, da naj delavci sploh pri delu ne kolnejo in ne kvantajo, naj praznike posvečujejo, sprejeto delo vestno opravljajo, sploh se kakor pravi kristjanje obnašajo; potlej bode tudi več blagoslova pri njih delih.

Pri sv. Jurji na Šavnici. Katol.-polit. društvo je 20. okt. svoj začetek prav slovesno obhajalo. — Na Štajerskem in na Koroškem tedaj gre s katol.-polit. društvi naprej: le pri nas na Kranjskem ne, ako ravno se njih potreba čedalje bolj razodeva.

V Gradcu, kakor „Gospodar“ piše, so napravili zavetje za zanemarjene fantiče. Pošten meščan je dal k temu potrebne prostore svoje hiše, vert in dvoriše. Tukaj se bodo pred šolo in po šoli zbirali dečki, ki se sicer po ulicah potikajo, se bodo podučevali, igrali, tudi hrane dobivali, kar ena usmiljenih sester oskerbuje. Za 20—30 dečkov je zdaj prostora. Tako dela živa keršanska ljubezen. — Kako dobro bi bilo tudi v Ljubljani kaj tacega! Ne le po dnevi, tudi o večerih se potikajo otroci po potih in ulicah, ktere so tako pogosto šola spatenosti ter „demoralizacije.“ V to-le je dolžnost ozirati se višim, ktere vsa teža odgovornosti čako za toliko nesrečnih, ki zajdejo v brezno pregrehe in vsega hudega, kar bi se z nekoliko reznimi in previdnimi naredbami dalo odstraniti. Kdor bi vedil in hotel to rano ozdraviti, bil bi vreden, da bi ga ljudje in angeli pisali v zlate bukve.

Naznanila iz Bosne so nam toliko ljubše, ker se nedavno imenovani odsek posebno pečá naše brate na Turškem. — Te dni, piše „Zagreb. kat. list.“ se je vernil iz Bosne preč, gosp. Fidel Höpperger, superior hervaške provincije usmiljenih sester. Bil je tri usmiljene sestre peljal v Banjaloko, in tri v Dervent. To je storil na klic in dogovor z mil. škofom Vujčićem, kateri je poskerbel za stanovanje in zasilno vzdrževanje usmiljenih sester. Se ve, da to je vse še le réven prvi začetek in ni zanje tu še naj navadniši naprave; ali sestre so se posvetile Bogu in iz ljubezni do Njega terpe in delajo. Komaj so prišle, že so jim starši vodili otroke z vsim zaupanjem, kakor zarés milim sestram. Tudi so kar precej morale zdraviti in jim streči; siromaško ljudstvo tam nima ne veljavnega zdravnika, in še neveljavnega ne more plačati; tudi prave lekarnice ni. — O tej priliki „Katol. list“ milovanje pristavlja, koliko dobrega da delajo usmiljeni bratje v Zagrebu, pa da jih je nekdo v „Obzoru vjedal..

Iz Adrianopelja piše 1. listopada prečast. gospod superior o. Toma Brseska:

Mesca majnika ali prosenca t. l. sem Vam z Dunaja pisal, in obseg mojega pisma je bil: „Dobrotni misijonski dar, 354 gld., ki sem jih v Ljubljani od Vas prejel, bom poslal v Adrianopelj in pisal bom podsuperioru

o. Šimnu Kobrzynski-mu ter mu naročil, da v praznik ss. Petra in Pavla (29. rožn.) naj se opravi slovesna velika maša za žive dobrotnike bulgarskega misijona vstajenja J. Kr., naslednji dan (semiduplex) peta mertvaška maša s konduktom za umerle dobrotnike na Kranjskem. Zraven tega sem omenil, da nekteri stari, prav časti vredni duhovni, ki so naš misijon podpirali, so se že od tod ločili. Ko je prišel preč. o. superior v Adrianopolj, je našel v bukvah za maše zaznamnjano, da je prečastiti o. Aleksander Šimonski vse tako opravil, kakor je bilo naročeno.

To bodi povedano čast. dobrotnikom našega slovensko-katoliškega misijona v Adrianopolju (Drinopolji) na Bulgarskemu, da se prepričajo, kako darovi na pravo mesto prihajajo in pa da vidijo, kako so zanje hvaležni naši slovenski bratje. O tej priliki pristavlja še preč. o. superior, da od l. 1867 je dobil ondotni misijon iz Kranjskega po č. Br. Cirarji in po Danici 1142 gl. 6 kr. — Dalje pravi

Mislil sem na to, da bi vse podpore (v šolskem programu) bil naznanil, bilo pa mi je za stroške, ker nimamo še tiskarnice. . . Imamo pa še 16.000 pijastrov, t. j. 1.600 gl. dolga za kruh, in razun tega še čez 4000 gl. dolga na naši drugi misijonski hiši. V prvi misijonišnici imamo svoje stanovanje in kapelo, v drugi pa notranjo in zunanjo šole.

S Podberda na Tominskem 20. nov. Dne 30. maja 1872 je ušel zmešani kmet Jože Dakskobler iz Porezna h. št. 7, star 44 let, proti Zalemlogu na Kranjsko. Večkrat so ga sosedje iskali, popraševala je politična Tominska vradnija, dosedaj brez uspeha. Peteri žalostni otroci in žena prosijo vse čast. bralce Zg. Danice, posebno gg. duhovne, ako bi bili o enakem človeku, ali je živ ali mrt, kaj slišati, naj bi blagovolili naznaniti tukajšni duhovniji.

Iz Amerike. V tem, ko se po Evropi katolištvo tlači in njegova duhovščina zaničuje, se po Ameriki sploh spoštuje. Pisal je pred kratkim č. v. gosp. Jožef Reš, misijonar in župnik v Obernburgu, nadškofije Novojorške v severni Ameriki, kako da so katoličani obče čestitali njegovemu bratu Jurju, \*) ki je duhoven reda sv. Alfonza Ligvorja v Valtimoru, 30. julija t. l. o godu 25letnice njegovega duhovstva. Ze delj časa poprej so farani sv. Mihela skrivaj mnogo pripravljali za omenjeno svečanost. V ponedeljek zvečer (29. jul.) so bile poslopja okoli samostana krasno razsvitljene, okna z leskečimi napismi okinčane. Dolga versta m. ž. med njimi častna straža deželnega predstojnika, s plamečimi baklami, z mestno godbo vred obstopi samostan; godba preneha in pevci zapojó nalašč za to zloženo pesem; po odpéti pesmi kliče množica gospoda jublanta ko le-ta s svojim prednikom in še drugimi redovniki stopi iz samostana, zadoni gromovito: „Živijo! Živijo! Živijo!“ Mladeneč stopi naprej in vizverstnem ogovoru v imenu vsih katoličanov velikega mesta \*\*) izreče serčne vošila. Potem stopi 6 belo oblečenih gospodičnic pred jublanta in daruje drago in umetno obleko za sv. mašo. Jublantu se solze utrinjajo, in veselja trepetaje izreka svojo nepopisljivo veselje in zahvalo, in odide v samostan; množica pa še dolgo ondod poje in v veseli godbi svojo radost razodeva. Drugi dan že ob petih kličejo zvonovi k službi božji; kakor ob nedeljah je cerkev napolnjena pobožnih kristjanov, jublant poje sv. mašo, strežeta mu dva stareja duhovnika tistega reda, na koru pa pevstvo kaj mično poje. Vse je navdušeno pobožne radosti. Zvečer je slovesnost v dekliskem učilišči, mnogo duhovnov spremlja jublanta k njegovim učenkam;

\*) Jožef in Jurij Reš sta Slovenca, rojena v Porečih na doljnem Koroškem, in sta že kakih 20 let v Ameriki.

\*\*) Župnija sv. Mihela v Valtimoru šteje čez 10.000 katoličanov.

z veselimi živoklici jih diviška mladež pozdravi, govori in petje se versté, v imenu hvaležnih učenk daruje venčana deva jublantu umetno izdelan zlat kelih in prosi za blagoslov. Ves ginjen povzdigne jublant roke in oči in blagoslovi učenke svoje.

Iz št. Jurja poleg južne železnice, v dan sv. Šimona 1871.

Jož. Hašnik

Iz Amerike. G. Jan. Pavlin, s Podbrezja, zdaj bogoslovec v Ameriki, bo imel mesca svečana 1873 novo mašo, blezo v Vabašah. — V Vabašah so usmiljene sestre šolo začele 2. septembra in 1. oktobra so imele že 128 otrok, med njimi nekaj protestantskih; vsak dan kateri na novo pridejo v šolo. Tako veljavo imajo redovne šole v Ameriki. — Z gosp. Venuingerjem, pravi M. Vr., sva se le po angleško pogovarjala; le včasih so se še kake kranjske besede spomnili; razumejo še precej, govoriti pa ne morejo. Enkrat pri kosilu so na vprašanje: če še kaj potrebujejo, odgovorili: „Nebesa je še treba.“ — Otroci prav hudo merjejo v Vabašah, po 4 ali 5 jih na teden umerje; kar v grlu ga začne boleti in vrat otekati, pa kar skor vsak umerje. — Letino smo letos srednjo imeli, pšenice so veliko pridelali, ali zdaj se jim je zelo skazila, ko so jo v kupih imeli po njivah in je ravno tačas zelo deževalo.

V graškem deželnem zboru so se „verfassungstreu-erji“ skerbno varovali konservativcev v odseke; v odseku za uboštvo ni nobenega. — Obetajo, da obravnave zastran „šolskega davka“, ki je krona šolskega samosilstva, utegnejo vroče biti.

V Terstu v deželnem zboru, kakor „Vtld.“ piše, je Vidacovich naznanil predlog za odpravo praznikov. Čemu praznike odpravljati v Terstu, ko jih mestna ondotna gosposka že sama odpravlja, kakor „Ancora“ večkrat toži! —

### Poterjenje.

Hvaležno naznanim, da sem v resnici prejel od Jožefa Gorenskega 3. listop. poslanih 25 gl. a. v. za letošnjo obleko ubogih šolarjev. Bog oblagodari velikodušnega dobrotnika za taki lepi dar!

Graf Wurmbrand,  
predsednik kat. društva.

### Slavjeed po svetu.

V Ogerskem deželnem zboru sta si minister Lončaj in poslanec Černatonj take solila in se tako spotikljivo kavšala, da mislijo, Lončaj ne more več v ministerstvu ostati. Vse tako kaže, da se konservativnemu Sennej-u pot odpira do ogersk. ministerskega predstevstva. — Sicer v novo razodeva ravno ta seja (18. nov.), s koliko strastno silo prenapeti Madjarov tiše na madjariziranje dežele.

Tirolsko. 13. listopada je konservativna stran zgolj take može volila v državni zbor, ki je vedila, da vanj ne pojdejo. Državni zastopnik Taaffe nato naznani, da vlada ne meni odgovarjati na vprašanje zastran Ullmanna, ker deželni zbor ni opravičen soditi virilnega glasu. In zdajci zahteva dalje, naj deželni glavar sprejme obljubo od rektorja. Levičarji so ploskali, menivši, zdaj bode nekaj za nas. Konservativci pa so zahtevali sklep seje, da poslanci prevdarijo ta vladin odgovor. Nasvet je bil sprejet, ker konservativna večina odločuje, seja je bila nastavljena za prihodnji dan, ktere pa, se vé, ni bilo, ker konservativci niso več v zbor šli, levičarji pa sami nič ne morejo, ker jih ni dosti za sklenje. Tako so domoljubi prehiteli vlado in zbor sami sklenili, ktereja je ona skleniti žugala. Z doveršenimi volitvami v državni zbor so tudi neposredne volitve odvernjene, in tako so Tirolci vse dosegli, kar so v tih okolišinah želeli. — 14. t. m. so res konservativci svo-

jemu deželnemu glavarju v dopisu naznanili, da vsled vladinega odgovora se ne morejo več vdeleževati sej v deželnem zboru.

**Francoski narodni shod in pruski deželni zbor** sta se te dni pričela. Vojni minister Roon, ki je z ogorčanjem pruski zbor pričel, obeta med drugim zraven zopet okrožne vravnave tudi preloge za razmere „med državo in verskimi družbami.“ Bo pa že Bizmark molitve prepovedal!

**Prusko.** Pruska lažnjiva prijaznost do Avstrije se prav jasno razodeva v pruski politiki, ktero je imela v zadnji avstrijski laško-francoski vojski. „Vaterland“ to reč pojasnjuje. Vilhelm in Napoleon sta bila dogovorjena, kako bodela delala. Napoleon je iskal Prusijo in Italijo Avstriji v škodo povzdigniti, da bi se za kake primerljive smel na prijaznost obeh zanašati. Vojska z Avstrijo je bila določena reč, in ko je novega leta dan 1859 Napoleon avstrijskemu poslancu govoril čudoglasovite besede, je Prusija skrivnost že vedila. Prusija je na to prežala, kakor vselej, da se namreč Avstrija oslabi; toraj se je pridružila potuhnjenji zvezi med Kavurjem in Napoleonom; imela je pa Prusija nalogo, da mora drugo Nemčijo zapekano držati. Svojo igro je Prusija igrala prav lisičje, ter je zatirala po Nemškem navdušenost za Avstrijo. Zbor v Frankobrodu je tišal na to, da naj se Nemčija oborožuje zoper Napoleona, ker nemške koristi so v nevarnosti. Bolj ko je šumelo skoz Nemčijo, da je Avstrija nesrečna v bitvah, bolj se je po Nemškem za pomoč tišalo. Prusija se je na videz postavila načelo, je pa reč zavlekla tako, da počasi glas o zgubljeni znani bitvi pri Solferinu. Zdaj ko si Prusija ne upa več Nemcev zdržati, da bi ne šli Avstriji na pomoč, se iz Pruskega Napoleonu v naglici telegrafira, da naj mir sklene. Tako se je tudi zgodilo. Na prekuc in vsemu svetu nepričakovano je Napoleon z Avstrijo 11. jul. 1859 sklenil za Avstrijo nesrečni mir v Villafranki. Napoleon ni bil v prijetnih okoliščinah, ker Verona je bila močna in pomoč je bila na potu iz cele Avstrije: ne manj v vgodnem stanu je bila Prusija, ker očitno bi se bila morala takrat odločiti za Napoleona in svojo zvijačo razodeti, ali pa za Avstrijo, in s tim bi bila nezvesta postala svojima skrivnima zaveznikoma.

Avstrija je tadaj s tem mirom na cedilu ostala. Kako strašno je Napoleon svojo potuho plačal, to je znano. Izplačal ga je ravno njegov nezvesti zaveznik — Prus pri Sedanu in zapustil ga je bil v naj večji sili njegov drugi zaveznik — Kavur. Bog je naj poprej naj bolj tenkega lisca, Napoleona, luteranarju v roke dal, ker je on kakor katolišk cesar tako nesramno delal s svojo materjo sv. Cerkvijo. Kavur je že davno sojen od večnega Sodnika. Viktor-Emanuelu je šiba blezo že namočena, kakor vse kaže. Poslednjič pa ni dvoma, da tudi davni zalezovalc in poškodovalec lepe Avstrije na versto pride. Delal je zvezo tudi z močnim Rusom, saj kakor se je mislilo; prašanje pa je, če ravno od tam ne bo že davno zaslužena strela nanj udarila. Kaj gerdo gluma Bizmark, da se mogočna Rusija sv. Očetu ter Rimu nekako bliža; toda Rusija, ki išče katoliških simpatij, je gotovo v tem vse bolj prebrisana, kakor pa Bizmark, kateri misli, da bode tudi katoliško Cerkev in papeža tako ponižal, kakor je Napoleona, in ki s katoličani na Nemškem kakor s smetnim pometa.

V Rimu v Koloseju, na morišu toliko slavnih mučencev, bodo 24. tega mesce novo-Italijani imeli velik tabor, na katerem se mislijo poganjati za pravico vesoljnega glasovanja. Vlada se trese pred tem velikim shodom, k kateremu od vsih strani sujejo sumljive derhali skupaj, in jih kar na kupe zapira. Že pet dni je, pravi „Unità“ 9. listop., odkar se zapre vsaki večer po 20, 30, 40 oseb, ki so v Rimu brez pravega vzroka. Med temi

pa, se vé, so tudi uboge réve, ki imajo vse kaj družega, kakor pa slabe namene. Bojé se republikanskega strašila na tém taborji, in nad Viktor-Emanuela in njegove ministre se črne megle kopičijo.

**Rimsko.** Naznanuje se, da laška vlada je v Vatikan oddala tiste „laške groše“, ktere so bili sklenili papežu dajati zato, ker so mu deželo vzeli (3¼ milijona lir na leto); sv. Očetu pa ni pripustila vest ta judežev denar sprejeti. — Pač imeniten zgled, kako je treba varovati pravico in cerkveno samostojnost! Sv. Oče raji živé od milošenj svojih vernikov po vesoljnem svetu, kakor da bi tudi le en sam vinar sprejeli od vlade in s tim nekako pokazali, da se v storjeni rop vdajo, ali pa da spoznajo Viktor Emanuela v svojih lastnih deželah za svojega gospodarja. In lejte! dobri verniki iz vsih delov svetá sv. Očetu toliko dajo, da ne le sami izhajajo, ker tudi sploh malo potrebujejo, temuč s podeljenim sami milošnje skazujejo. Po strahovitih povodnih poslednje tedne na Laškem je „Unità“ naznanaovala, kako so sv. Oče darovali tu 10.000, tam 6000, drugej 5000 lir po povodni poškodovanim, in to je bilo do čuda pogosto. Koliko stroškov imajo pa tudi za katol. cerkve, škote, misijone, za svoje bivše zveste služabnike, ki so brez kruha itd!

V Viterbu na Laškem je bila družba katoliške mladine 27. okt. napravila posebno pobožnost na božji poti pri Mariji Devici „della Quercia“. Namen je bil, pomoč sprositi od Vsegamogočnega za preganjano Cerkev in za terpečega sv. Očeta. Petnajst duhovnov je do pol dneva neprenehoma spovedovalo. Samo v svetišu M. D. je bilo čez 3700 ljudi pri Božji mizi, njih veliko pa tudi po vsih drugih cerkvah tega mesta. Cerkev pa je bila ves ljubi dan napolnovana z verniki. — Koliko premore dobra mladina!

V Boston-u je velik požar naredil silno škodo. (Tudi v London-u je bilo te dni veliko pogoriše). — Ljudje, pazite na ogenj!

### **Dobrotni darovi.**

*Za afrikanski misijon.* Iz Dolj 4 fl. 20 kr. Od sv. Katarine v Topolu 4 gl.

*Za misijone na Turškem.* Iz Kamnika po gosp. dekanu 4 mašne bukve in 8 mašnih plajšev; od čč. oo. Franciškanev ondotnih 5 mašnih plajšev. — Iz Radolice 5 mašnih plajšev in več štol. — Č. g. A. Černe 4 fl. Po g. G. 5. gl. v srebru.

*Za misijon g. Buha.* Po g. G. 5 gl. srebr.

*Za misijon v Bosni.* Č. g. Šim. Žužek dve tabli: Jezusovega in Marijnega Serca, s pozlačenima okviroma. Neka gospá 3 gl.

*Iz Vipavskega g. J. F.* 6 gl. (v razne namene.) —

*Za sv. Očeta.* Neimen. roka 1 gl., druga 1 gl., obé proseči sv. blagoslova za odpušenje grehov. — Po preč. g. kan. Urhu pet oseb 5 gl. srebr., da bi jih blagoslovili in jim sprosili srečno zadnjo uro. Neka gospa in družinska mati, hvaležna za posebno dobroto, prejeto od sv. Očeta, 30 gl. s pristavkom „Prenda questa piccolezza per il Santo Padre; se potrei, vorrei che tutto il mondo riconosca la Sua grandezza, la Sua Santità ed il Suo amore per noi e la nostra salecezza! G. Lor. Gaber 20 frankov v zlatu, prosijoč sv. blagoslova za srečno zadnjo uro. S prošnjo svetega blagoslova za se in za svojo družino, za srečno zadnjo uro L. V. 1 gl. Po g. G. 1 tol. za 2 gl.

*Za pogorelce v Starem tergu pri Ložu.* Iz Lipoglav 2 gl.

*Za pogorelce v Zalogu pri Novem mestu.* Iz Lipoglava 2 gl.

*Za podporno duhovsko društvo.* Poslala letnino a) 3 gl. preč. gg.: Jernej Bizjak fajm. in Šim. Žužek kapl.